

Vrijetijdsbesteding en -behoeften van Brusselse jeugd met een handicap

Roeland Janssen
Joris Van Puyenbroeck
Dirk Smits

Doelgroep

- **Kinderen** met een functiebeperking (6 - 12 jaar) en hun **ouders**
- **Nederlandstalig buitengewoon basisonderwijs** in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- wonen in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**,
- of die actief gebruik maken van een instelling of vrijetijdsorganisatie uit deze regio.

Doelgroep

- lichte, matige tot ernstige verstandelijke beperking
- ernstige emotionele- en/of gedragsproblemen
- motorische beperking
- visuele en auditieve beperkingen
- spraak-, taal- en ernstige leerstoornissen.
- autismespectrumstoornissen
- meervoudige beperkingen

Onderzoeksvragen

- Hoe wordt de (georganiseerde) vrije tijd ingevuld?
- Wat zijn drempels voor participatie en wat zijn mogelijke antwoorden?
- Kennen de kinderen en hun ouders het bestaande aanbod?
- Is er vraag naar een uitbreiding van het aanbod?

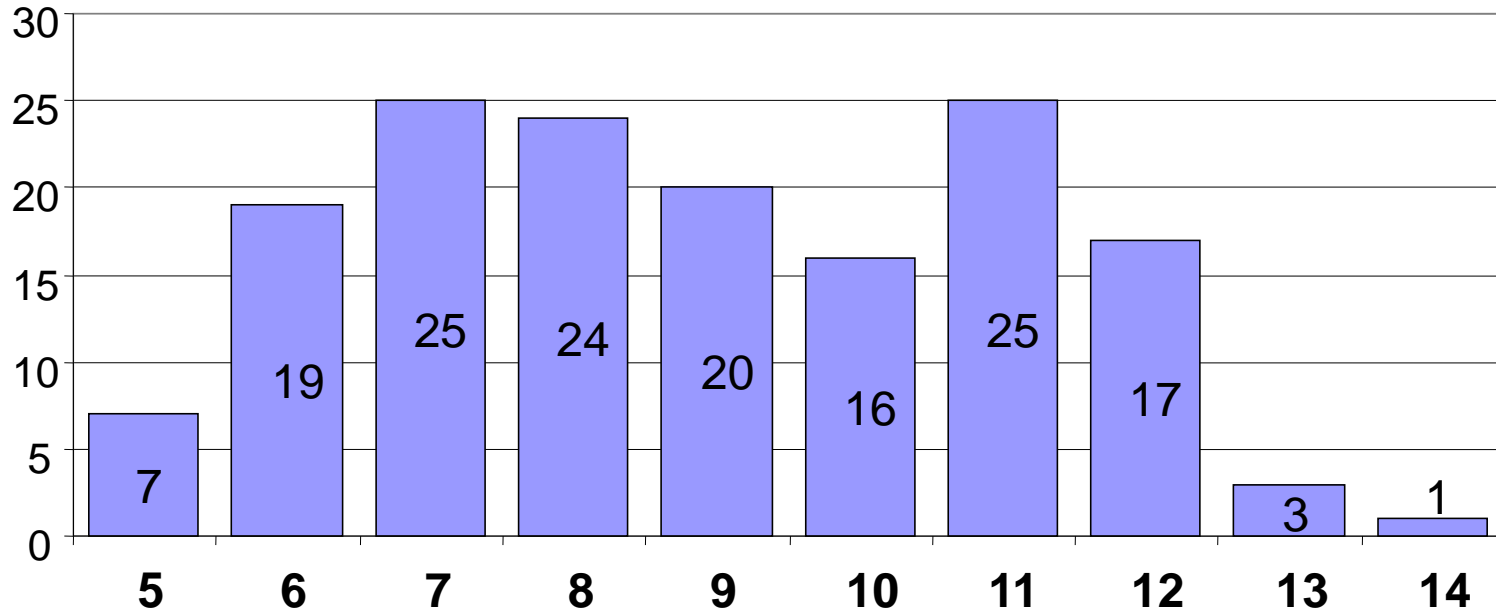
Focusgroepen

- 7 focusgroepen (3 met ouders, 4 met kinderen)
- Verschillende types buitengewoon onderwijs
- Huidige vrijetijdsbesteding
- Verwachte vrijetijdsbesteding
- Drempels

Vragenlijst

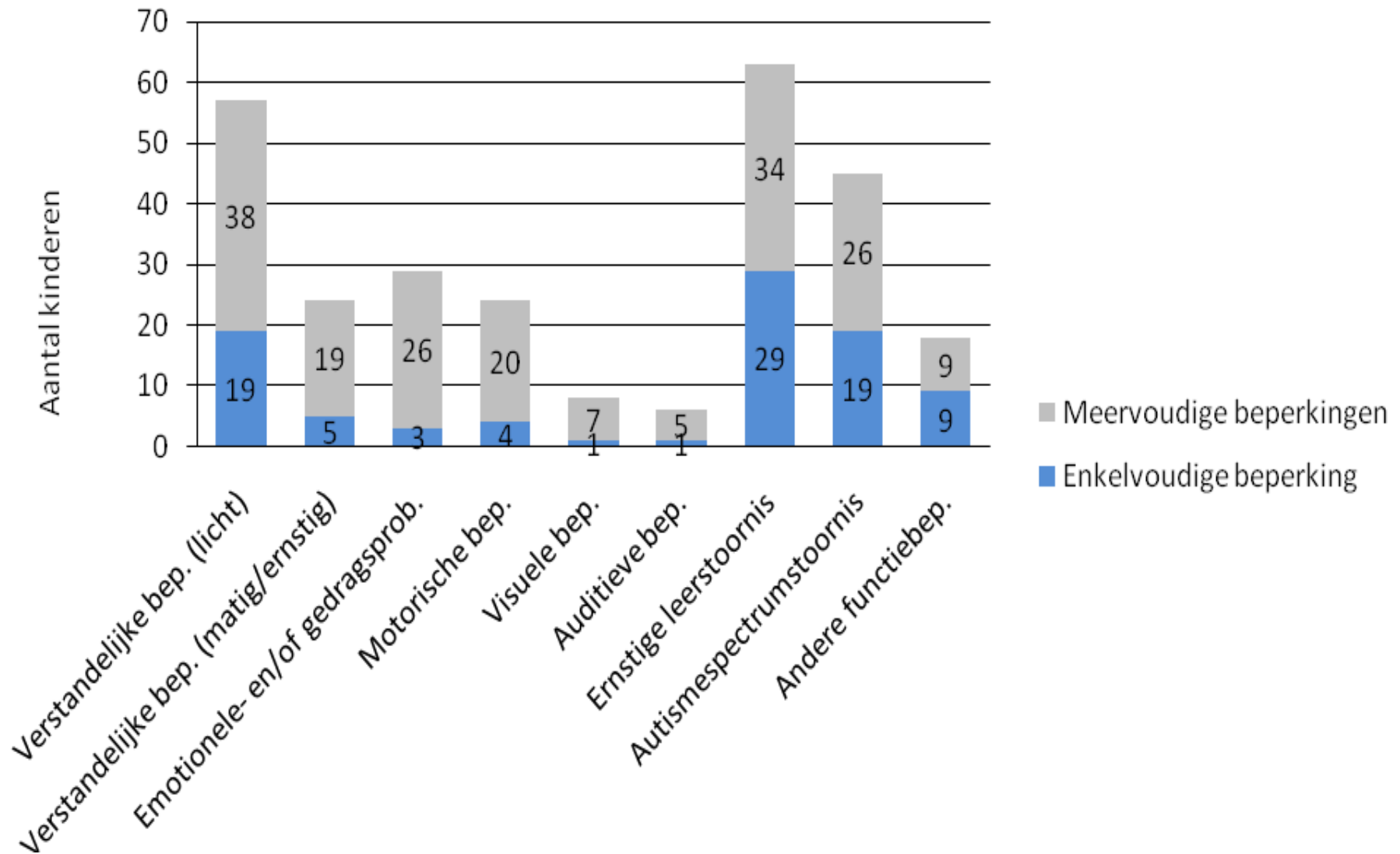
- Opgesteld vanuit input
 - Focusgroepen
 - Theoretisch kader
- Op papier en online (surveymonkey), Nederlands en Frans
- 800 vragenlijsten verspreid
- Respons :
 - Totaal: 165 (21%)
 - NL : 126 (76%) en FR : 39 (24%)
 - Betrokkenheid kinderen: 77%

Steekproef : leeftijd kinderen

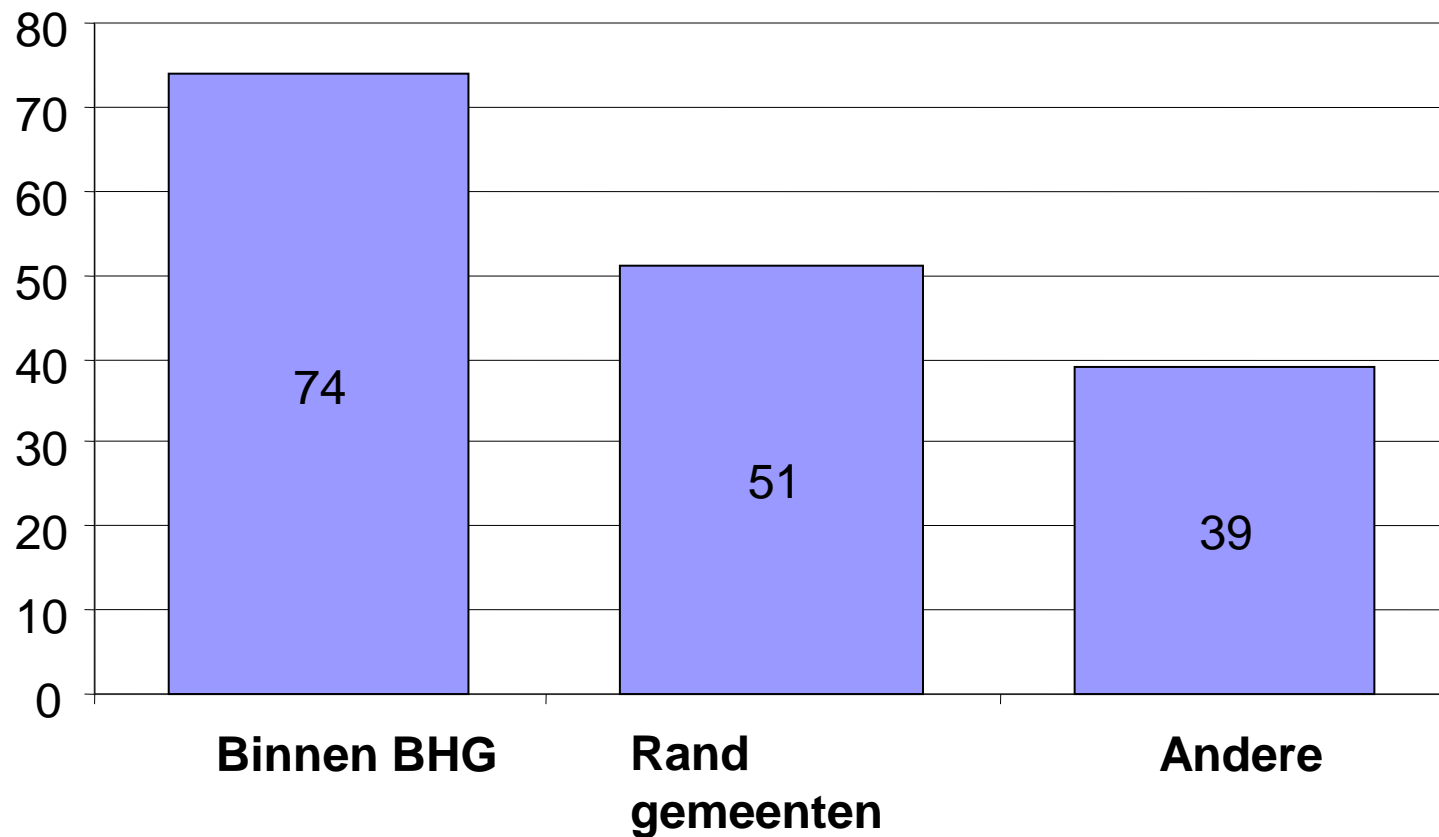

- 11% enig kind, 43% 1 sibling,
- 24% 2 siblings,
- 22% meer dan 2 siblings

Steekproef : aard beperking

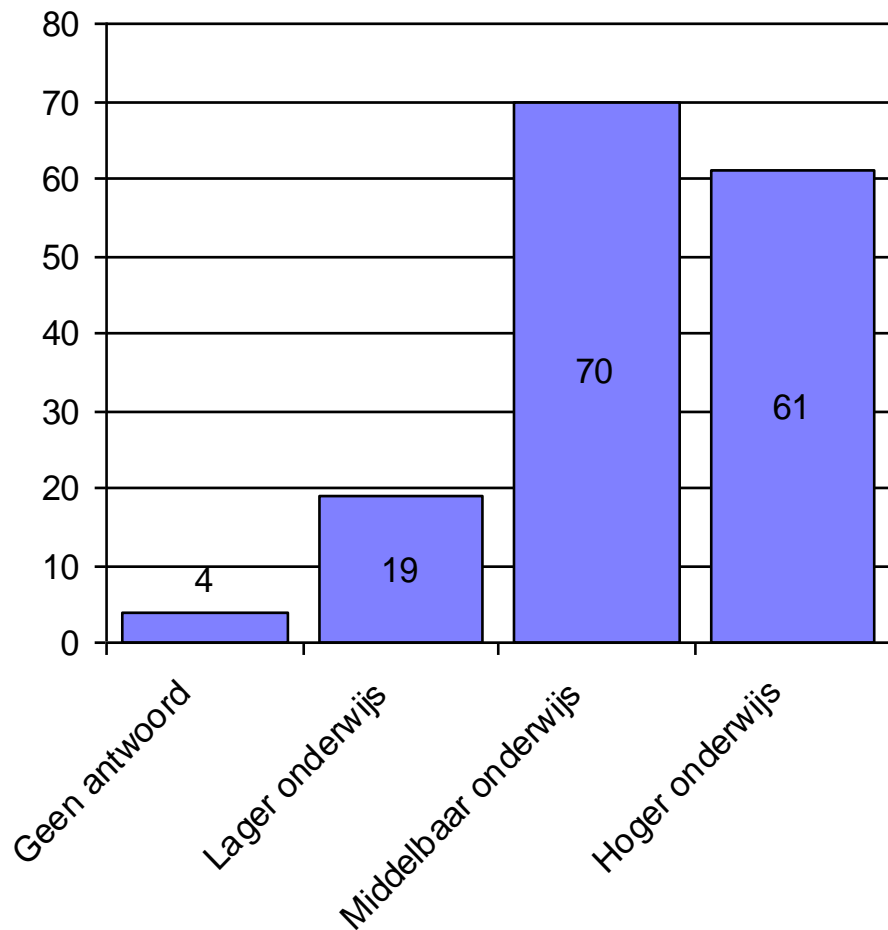

Steekproef : woonplaats

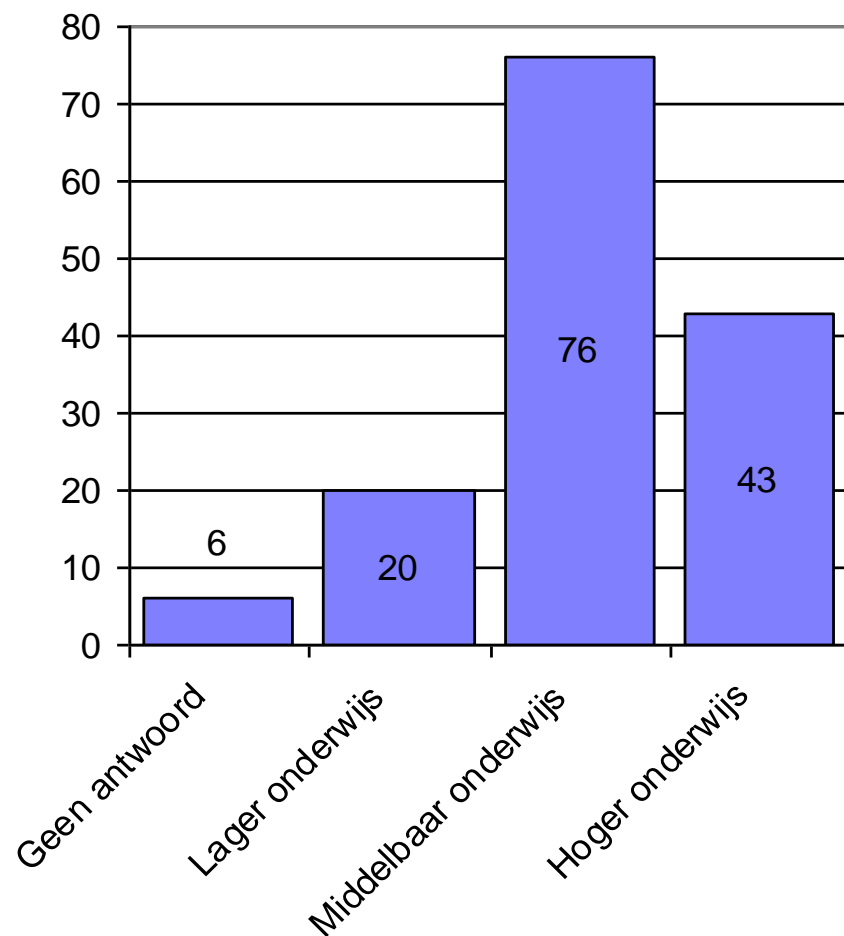

Steekproef diploma ouders

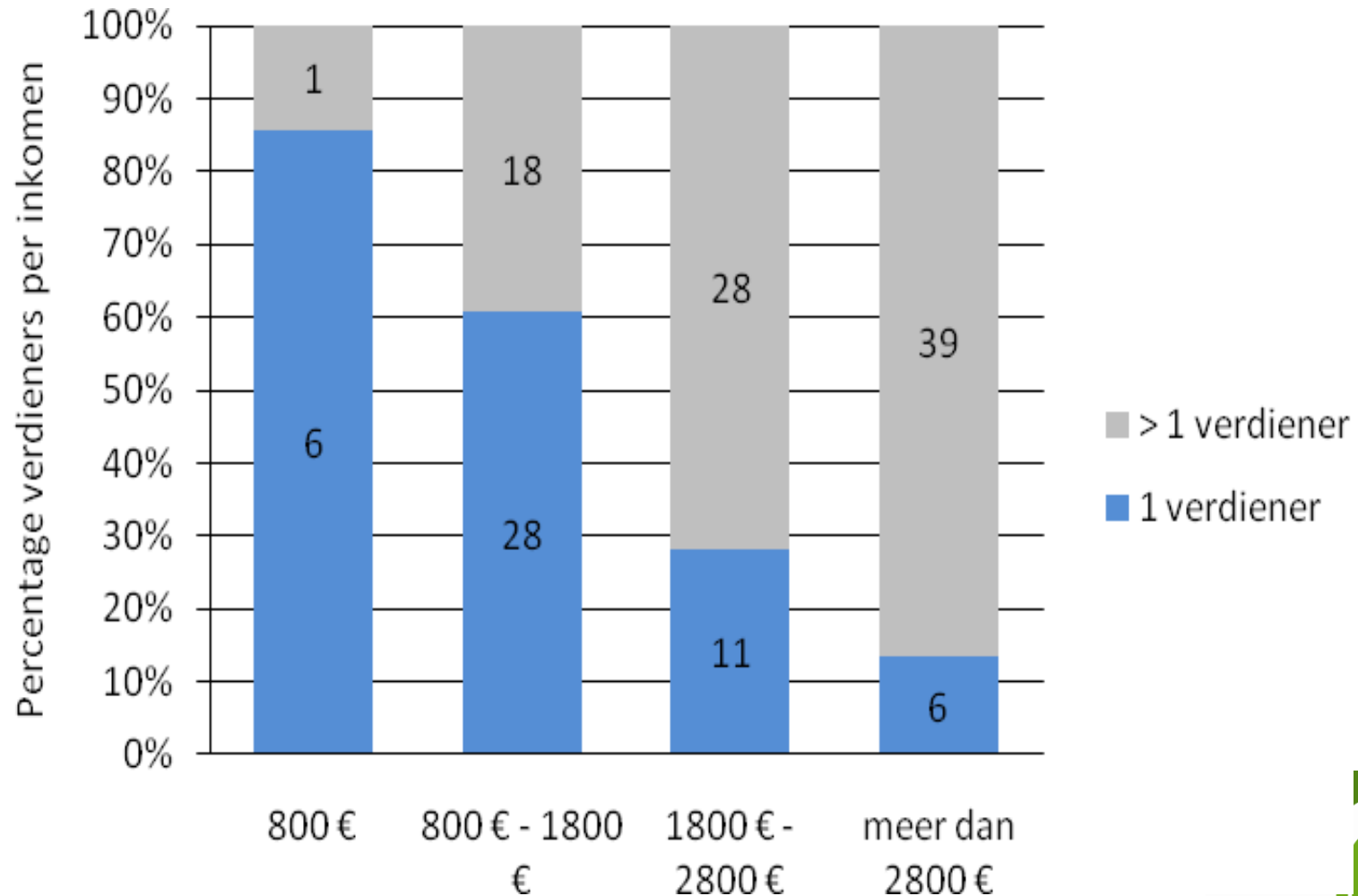
Diploma moeder

Diploma vader

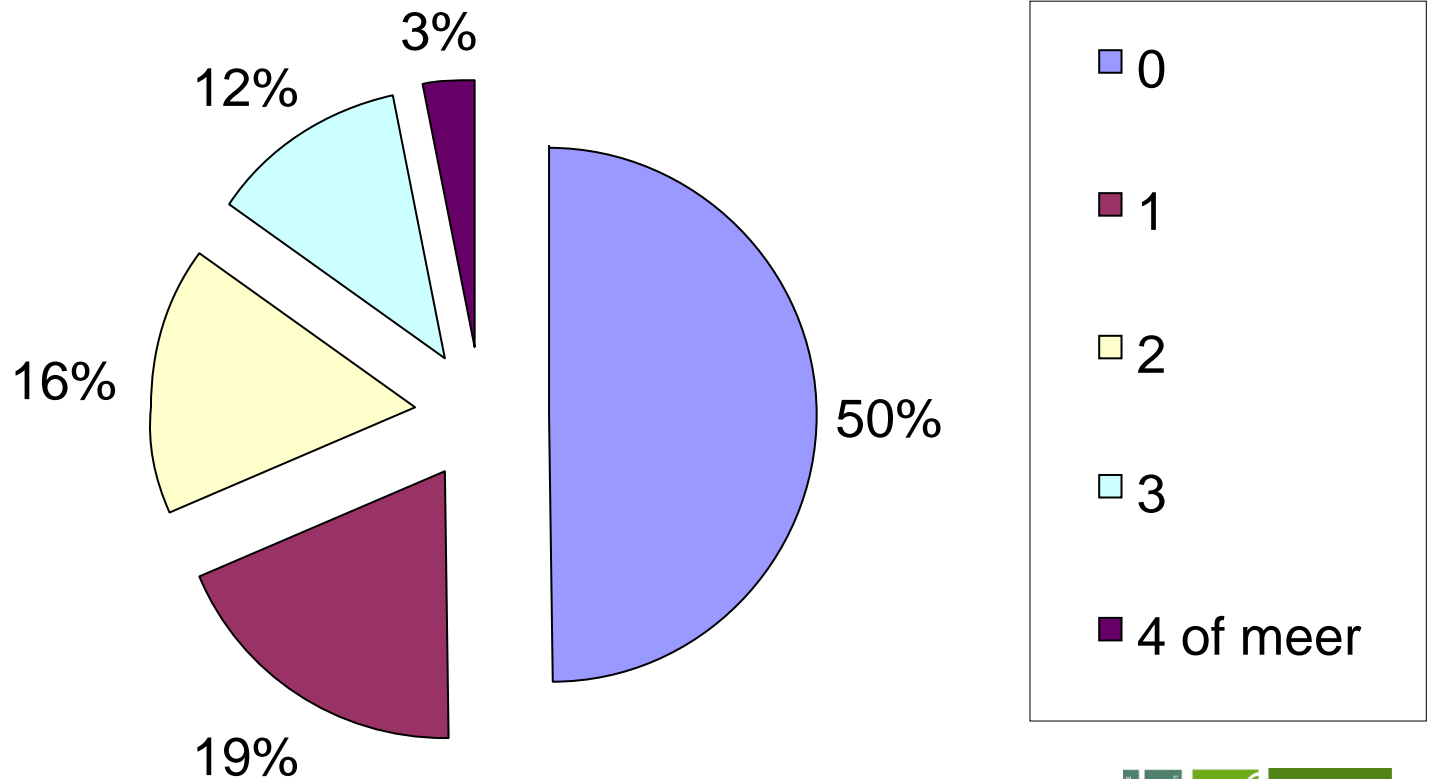
Steekproef: inkomen

Huidige vrijetijdsbesteding

Aantal activiteiten schooljaar

Schooljaar: duur en frequentie

<i>Activiteit</i>	Gemiddelde duur per week	Aantal kinderen minimaal meerdere keren per maand deelneemt	Percentage minimaal meerdere keren per maand deelneemt	Domein
Kinderclub of jeugdatelier	1 uur 6 min	10	6,06%	Spel
Jeugdvereniging	1 uur 16 min	26	15,76%	
Tekenacademie	1 uur 5 min	9	5,45%	Educatie
Dansles	1 uur 16 min	11	6,67%	
Muziekschool	1 uur 9 min	12	7,27%	
Toneelclub	1 uur 2 min	3	1,82%	Cultuur
Filmatelier	1 uur 2 min	2	1,21%	
Muziekvereniging	1 uur 1 min	1	0,61%	
Crea-atelier	1 uur 5 min	9	5,45%	
Zwemclub	1 uur 23 min	32	19,39%	Sport
Dansclub	1 uur 4 min	5	3,03%	
Turnclub of atletiekclub	1 uur 7 min	8	4,85%	
Voetbalclub	1 uur 11 min	11	6,67%	
Club voor gevechtssport	1 uur 6 min	7	4,24%	
Iets anders	1 uur 17 min	21	12,73%	

Kinderen: leuke activiteiten schooljaar

<i>Activiteit</i>	Gemiddelde score op 3	(N)
Naar een dansclub gaan	2,87	(15)
Naar een zwemclub gaan	2,82	(41)
Naar een jeugdvereniging zoals scouts of chiro gaan	2,80	(34)
Naar een crea-atelier gaan	2,76	(17)
Naar een turnclub of atletiekclub gaan	2,76	(17)
Naar de dansles gaan	2,76	(24)
Naar een kinderclub of jeugdatelier gaan	2,71	(20)
Naar een voetbalclub gaan	2,70	(19)
Naar de tekenacademie gaan	2,68	(16)
Naar een filmatelier gaan	2,63	(13)
Naar een club voor gevechtssport gaan	2,54	(15)
Naar de muziekschool gaan	2,53	(21)
Naar een toneelclub gaan	2,52	(12)
Naar een muziekvereniging gaan	2,33	(8)

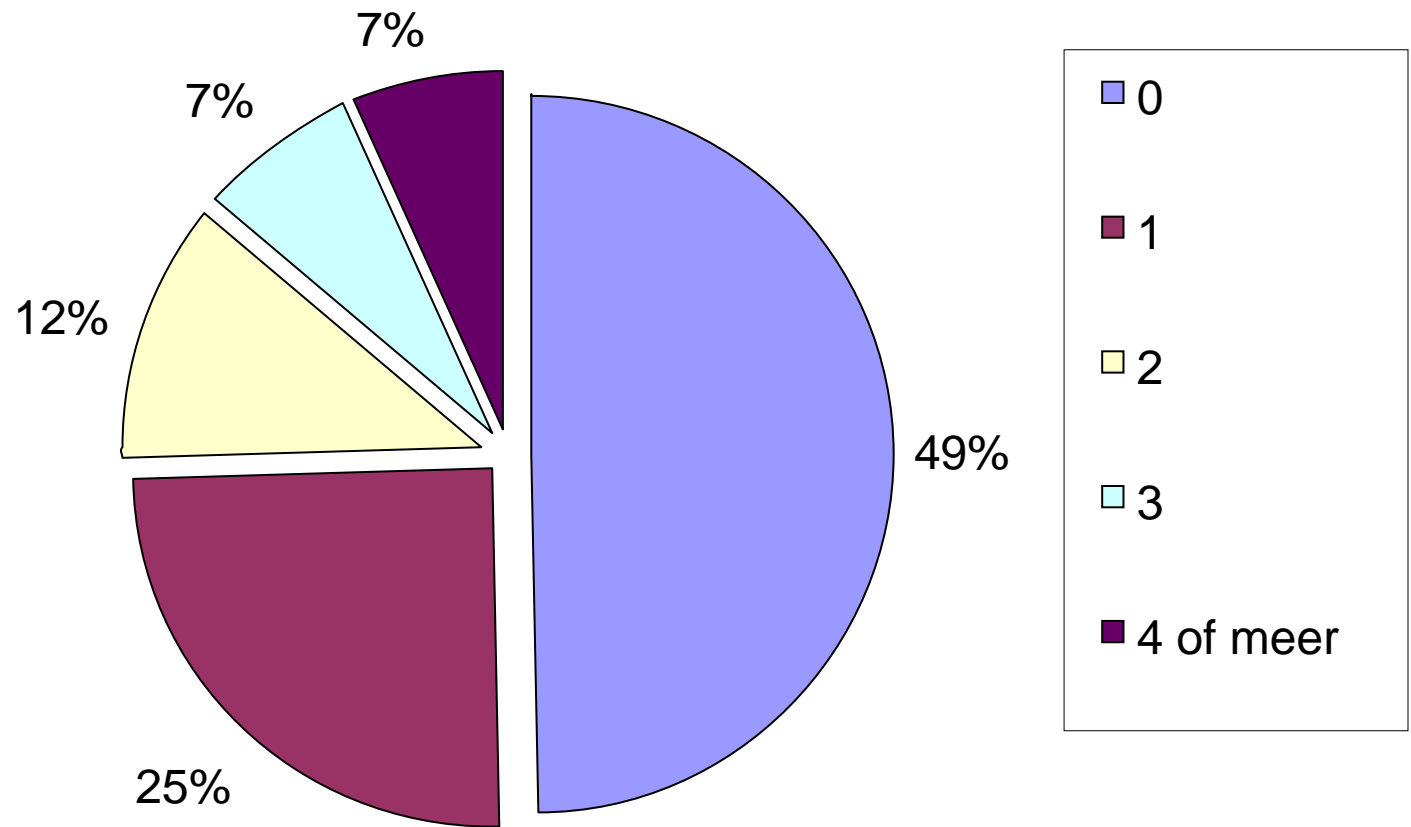
Schooljaar: type organisatie

<i>Activiteit</i>	Dit doet mijn kind niet	Voor kinderen met een functiebeperking	Voor kinderen met een specifieke functiebeperking	Inclusieve organisatie
Kinderclub of jeugdatelier	154 (93%)	3 (2%)	1 (1%)	7 (4%)
Jeugdvereniging	136 (82%)	4 (2%)	0 (0%)	25 (15%)
Tekenacademie	158 (96%)	2 (1%)	1 (1%)	4 (2%)
Dansles	156 (95%)	2 (1%)	0 (0%)	7 (4%)
Muziekschool	155 (94%)	3 (2%)	0 (0%)	7 (4%)
Toneelclub	163 (99%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (1%)
Filmatelier	165 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Muziekvereniging	165 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Crea-atelier	160 (97%)	2 (1%)	0 (0%)	3 (2%)
Zwemclub	138 (84%)	10 (6%)	1 (1%)	16 (10%)
Dansclub	161 (98%)	1 (1%)	0 (0%)	3 (2%)
Turnclub of atletiekclub	157 (95%)	2 (1%)	1 (1%)	5 (3%)
Voetbalclub	155 (94%)	2 (1%)	0 (0%)	8 (5%)
Club voor gevechtssport	158 (96%)	0 (0%)	0 (0%)	7 (4%)
Iets anders	152 (92%)	1 (1%)	0 (0%)	12 (7%)

Schooljaar: gewenste vrijetijdsbesteding

<i>Activiteit</i>	Voor kinderen met een functiebeperking	Voor kinderen met een specifieke functiebeperking	Inclusieve organisatie	Dit hoeft niet of hier heb ik nog niet over nagedacht
Kinderclub of jeugdatelier	29 (18%)	4 (2%)	26 (16%)	99 (60%)
Jeugdvereniging	29 (18%)	7 (4%)	24 (15%)	99 (60%)
Tekenacademie	33 (20%)	7 (4%)	24 (15%)	97 (59%)
Dansles	31 (19%)	6 (4%)	26 (16%)	92 (56%)
Muziekschool	34 (21%)	7 (4%)	19 (12%)	97 (59%)
Toneelclub	40 (24%)	3 (2%)	19 (12%)	100 (61%)
Filmatelier	45 (27%)	2 (1%)	11 (7%)	106 (64%)
Muziekvereniging	38 (23%)	6 (4%)	15 (9%)	102 (62%)
Crea-atelier	29 (18%)	7 (4%)	26 (16%)	95 (58%)
Zwemclub	13 (8%)	12 (7%)	42 (26%)	85 (52%)
Dansclub	38 (23%)	7 (4%)	19 (12%)	95 (58%)
Turnclub of atletiekclub	23 (14%)	9 (6%)	32 (19%)	91 (55%)
Voetbalclub	38 (23%)	2 (1%)	24 (15%)	97 (59%)
Club voor gevechtssport	41 (25%)	3 (2%)	20 (12%)	100 (61%)

Aantal activiteiten - vakantie

Participatie tijdens vakantie

Activiteit	Dit doet mijn kind niet		Voor kinderen met een functiebeperking		Voor kinderen met een specifieke functiebeperking		Inclusieve organisatie	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Speelplein-werking	110	67%	3	2%	1	1%	51	31%
Jeugdvereniging	142	86%	2	1%	0	0%	21	13%
Jeugdvereniging (kamp)	145	88%	3	2%	0	0%	17	10%
Speelweek	155	94%	2	1%	1	1%	7	4%
Muziekstage	164	99%	0	0%	0	0%	1	1%
Toneelkamp	165	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Filmkamp	165	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Muziekkamp	163	99%	0	0%	0	0%	2	1%
Crea-kamp	156	95%	1	1%	0	0%	8	5%
Sportkamp	145	88%	3	2%	0	0%	17	10%
Iets anders	140	85%	3	2%	3	2%	19	12%

Kinderen: leuke activiteiten vakantie

<i>Activiteit</i>	Gemiddelde score op 3	(N)
Op muziekstage gaan	3,00	(5)
Op muziekkamp gaan	3,00	(4)
Op crea-kamp gaan	2,92	(13)
Met een jeugdvereniging zoals scouts of chiro op kamp gaan	2,85	(20)
Naar een sportkamp gaan	2,68	(22)
Naar de speelpleinwerking gaan	2,60	(60)
Naar een speelweek gaan	2,60	(15)
Naar een jeugdvereniging zoals scouts of chiro gaan	2,56	(25)
Op toneelkamp gaan	2,50	(4)
Op filmkamp gaan	2,00	(3)

Vakantie: gewenste vrijtijdsbesteding

<i>Activiteit</i>	Voor kinderen met een functiebeperking	Voor kinderen met een specifieke functiebeperking	Inclusieve organisatie	Dit hoeft niet of hier heb ik nog niet over nagedacht
Speelplein-werking	6 (4%)	9 (6%)	24 (15%)	100 (61%)
Jeugdvereniging	7 (4%)	6 (4%)	24 (15%)	99 (60%)
Jeugdvereniging (kamp)	6 (4%)	5 (3%)	23 (14%)	102 (62%)
Speelweek	8 (5%)	12 (7%)	27 (16%)	88 (53%)
Muziekstage	7 (4%)	16 (10%)	33 (20%)	82 (50%)
Toneelkamp	5 (3%)	0 (0%)	14 (9%)	106 (64%)
Filmkamp	4 (2%)	2 (1%)	13 (8%)	101 (61%)
Muziekkamp	4 (2%)	1 (1%)	11 (7%)	101 (61%)
Crea-kamp	6 (4%)	4 (2%)	12 (7%)	104 (63%)
Sportkamp	8 (5%)	1 (1%)	20 (12%)	97 (59%)
Iets anders	6 (4%)	9 (6%)	24 (15%)	100 (61%)

Randvoorwaarden en drempels

<i>Randvoorwaarde</i>	N	(%)
Als mijn kind de activiteiten leuk vindt	132	(80%)
Als mijn kind zich goed voelt in de groep	127	(77%)
Als mijn kind er nieuwe dingen kan leren	118	(72%)
Als het mijn kind sociaal sterker maakt	111	(67%)
Als het goed is voor de gezondheid van mijn kind	91	(55%)
Als het ervoor zorgt dat mijn kind eens buiten komt, weg van TV en computer	79	(48%)
Als ik geïnformeerd word over de activiteiten	78	(47%)
Als ik weet dat de begeleiding een degelijke opleiding heeft gehad	74	(45%)
Als het aangepast is aan de beperkingen van mijn kind	67	(41%)
Als mijn kind individueel begeleid wordt tijdens de activiteiten	42	(26%)
Als ik zelf eens op adem kan komen	30	(18%)
Als er gestreefd wordt naar een meer inclusieve vrijetijdsbesteding	29	(18%)
Als het opvang is voor wanneer ik niet vrij ben	28	(17%)
Als ik zelf betrokken word bij de werking	15	(9%)
iets anders	7	(4%)

Wat vinden kinderen belangrijk?

<i>Randvoorwaarde</i>	N	(%)
Als mijn vrienden erbij zijn	87	(53%)
Als ik kan bewegen	85	(52%)
Als de begeleiders leuk zijn	78	(47%)
Als ik nieuwe vrienden kan maken	72	(44%)
Als ik nieuwe dingen kan leren	69	(42%)
Als ik er goed in ben	68	(41%)
Als de begeleiders mij helpen	59	(36%)
Als ik mij kan ontspannen	44	(27%)
Als de andere kinderen mij helpen	42	(26%)
als ik de beste kan zijn	39	(24%)
Ik weet het niet	8	(5%)
Andere reden:	8	(5%)

Belang van vriendschap

- *1: Waarom is vrije tijd zo belangrijk, waarom heb je dat zo nodig?*
- *5: Pour un petit peu respirer... (de kinderen vervielen vaak in Franse uitspraken, of Franse woorden in een Nederlandse zin)*
- *4: en te leren sporten te doen, en sportief te zijn*
- *1: Is het dan belangrijk om met andere vriendjes te kunnen spelen?*
- *7: Jaaa! En om vrienden te leren kennen*

<i>Drempels</i>	N	(%)
Het is te duur	63	(38%)
De uren waarop het doorgaat passen mij niet	55	(33%)
Vervoer is een probleem	47	(29%)
Het bestaat niet in Brussel, of we vinden het niet	38	(23%)
De werking staat niet open voor kinderen met een functiebeperking	36	(22%)
Mijn kind wil niet	34	(21%)
Er is geen plaats meer/het is volzet	34	(21%)
Geen kennis of familie om de activiteit samen mee te doen	31	(19%)
Niet genoeg vertrouwen in de begeleiding	26	(16%)
De houding ten opzichte van ons kind zit daar niet goed	14	(9%)
Mijn kind heeft er geen tijd voor	13	(8%)
De taal van mijn kind wordt er niet gesproken	9	(6%)
We moeten wachten	7	(4%)
Toegankelijkheid ter plaatse is een probleem	5	(3%)
Het is teveel moeite voor ons	3	(2%)
Andere reden	17	(10%)

Financiële drempels

- *“Het moet financieel ook houdbaar blijven he. Zo’n kamp komt op 299 euro, voor zondag tot zaterdag, dan moet ge al niet meer gaan werken he.”*

Mobiliteit

- *“...de kilometers elke week naar ginder gaan, twee uur de kinderen [te] laten spelen en dan teruggaan, op een maand tijd begint dat toch te kosten he”*

Gebrek aan gepaste begeleiding

- *“Ik vroeg wel altijd dat ze met hun drie in dezelfde groep mochten zitten, twee slechthorenden en gewoon broertje, dan konden ze elkaar helpen qua tolken enzo.”*

Aanbod

- *M: ... inderdaad in het Brusselse is er eigenlijk niks he. Allez, de AKABE, ja...*
- *J: De VGC hebben veel activiteiten voor jongeren, maar niet met een handicap...*
- *V: Ik heb al alles opgezocht op computer, en ik bots altijd op Franstalig!*

Drempels voor kinderen?

<i>Drempels</i>	N	(%)
De andere kinderen willen niet met mij spelen	74	(45%)
Ik word gepest, of uitgelachen	64	(39%)
Ik kan het niet zo goed als de rest	54	(33%)
Ik kan de uitleg niet goed begrijpen	54	(33%)
Het is te moeilijk	53	(32%)
De andere kinderen begrijpen mij niet	53	(32%)
Ik verveel mij daar	50	(30%)
Ik begrijp de andere kinderen niet	38	(23%)
De begeleiders zijn niet leuk	37	(22%)
De begeleiders helpen mij niet genoeg	32	(19%)
Het is flauw of kinderachtig	30	(18%)
Wat ik het liefst zou willen doen, mag ik niet van mijn ouders	17	(10%)
De andere kinderen helpen mij niet genoeg	15	(9%)
De begeleiders willen mij teveel helpen	13	(8%)
De andere kinderen willen mij teveel helpen	11	(7%)
Andere redenen	3	(2%)

Toegankelijkheid

- *L: als ge zo op een kamp gaat waar niet zoveel is aangepast dan is dat wel moeilijk.*
- *M: ja bijvoorbeeld als ge op kamp gaat in het bos ofzo. Dan zij er gaten en wortels en kunt ge daar nie door ofzo. Voor zo van die trektochten in het bos ofzo. Dat is wel leuk om mee te doen, maar als ge nie doorkunt...*

Drempels voor kinderen met een verstandelijke beperking

<i>Drempel</i>	N	(%)
Niet voldoende uitleg bij activiteiten voor het kind	20	(18%)
Men houdt er geen rekening mee dat mijn kind rap moe is	13	(12%)
Kind doet graag dingen die bedoeld zijn voor jongere kinderen	24	(22%)
Activiteiten zijn te moeilijk	11	(10%)
Omgang met andere kinderen verloopt moeilijk	20	(18%)
Andere	8	(7%)

Conclusies

Conclusies

- Hoe wordt de vrijetijdsbesteding ingevuld?
 - Tijdens schooljaar
 - 50% niets : grote inactieve groep
 - Meest populair: zwemclub en jeugdvereniging
 - Culturele activiteiten minder
 - Tijdens vakantie
 - 49% niets
 - Kampen en speelplein : inclusief
- Ouders willen een **uitbreiding** van het aanbod

Conclusies: drempels - randvoorwaarden

- Kansarmoede:
 - afhankelijk van regio in Brussel en type in BO: bv. sterker bij type 1, 3 en 8
 - 38% vindt aanbod te duur
 - 60% van lage inkomens vindt aanbod te duur
- Beschikbaarheid en mobiliteit
 - 20% vindt aanbod te weinig beschikbaar/toegankelijk
 - Ouders besteden 42 min aan vervoer/week
 - Hangt opnieuw samen met inkomen

Conclusies: drempels - randvoorwaarden

- Sociale aanvaarding
 - Kinderen benadrukken belang van vriendschap
 - afwezigheid pesten/uitlachen enz.
 - Niet 'anders' zijn
- Informatiedoorstroming
 - Ouders verwachten meer proactieve informatiedoorstroming
 - Ouders helpen vaak

Conclusies: drempels - randvoorwaarden

- Interne drempels
 - Aard van de beperking
 - Communicatie voor kinderen met auditieve beperking
 - Sport voor kinderen met motorische beperking
 - Niveau en instructies voor kinderen met verstandelijke beperking
 - Niet afhankelijk van aard van beperking
 - Of kinderen het leuk vinden of niet
 - Mobiliteit, prijs, uren
 - Alle ouders willen kwaliteitsvolle begeleiding
 - Inclusie ja, maar niet uit noodzaak, en mits...

Conclusies: drempels - randvoorwaarden

- Individuele, kwaliteitsvolle begeleiding
 - Ouders verwachten een goed onthaal, bij gebrek daaraan : drempel!
 - Enthousiasme voor trajectbegeleiding in focusgroepen

Aanbevelingen

- Duidelijke vraag naar een ruimer aanbod van toegankelijke activiteiten
 - Ruimer inclusief
 - Uitbouwen meer gespecialiseerde initiatieven
- Locatie: goed bereikbare plaatsen in Brussel
- Vorming van de begeleiders !
- Meer informatie én ook meer begeleiding bij het plannen van een vrijetijdsbesteding

Aanbevelingen

- Informatie:
 - Proactief: vermijden dat men zelf lang en hard moet zoeken
 - Geïntegreerd: te vaak versnipperd over brochures, websites, etc.
 - Perspectief gebruiker: te vaak vanuit het oogpunt van de organisatie: “wat bieden wij aan”

Dank u voor uw
aandacht !